ÅRSPLAN 26/27

Vippa FUS barnehage

Vippa

INNHOLD

1. Om årsplanen og FUS sine mål for barnehagene
Visjon
Verdier
Hovedmål

2. Om barnehagen

3. Vårt verdigrunnlag
Barn og barndom
Demokrati
Mangfold og gjensidig respekt
Likestilling og likeverd
Bærekraftig utvikling
Livsmestring og helse

4. Barnehagens formål og innhold
Sosioemosjonell støtte og veiledning
Organisering og ledelse
Læringsstøtte

5. Barns medvirkning

6. Samarbeid
Foreldresamarbeid
Samarbeid med andre instanser

7. Overganger
Tilvenning i barnehagen
Overganger innad i barnehagen
Overgang mellom barnehage til skole

8. Barnehagen som pedagogisk virksomhet
Lærende organisasjon
Planlegging
Vurdering
Dokumentasjon
Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte.

9. Barnehagens fagområder

BARNET FØRST!

1. OM ÅRSPLANEN OG FUS SINE MÅL FOR BARNEHAGENE

Årsplanen viser hvordan barnehagen jobber for å oppfylle kravene i den nasjonale rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.37). Årsplanen beskriver hvordan vi jobber for å nå FUS sine felles målsetninger for barnehagene.

Visjon:
Sammen gir vi barndommen verdi: Vennskap, lek og glede og hverdagsmagi

Visjonen er vår ledestjerne og den setter retning for hva vi ønsker at FUS barnehagene skal oppnå – i dag og i fremtiden. Visjonen er det vi strekker oss etter hver dag i møte med barn, foreldre og kollegaer.

Våre metoder for å jobbe mot visjonen:
Hos oss står leken i sentrum. Leken skal være frivillig, lystbetont og styrt av barna selv. Den preges av eventyrlyst, glede og aktive ansatte som både legger til rette for, og deltar i leken. Vi har et øye for det magiske i det hverdagslige, og med tilstedeværende ansatte fanger vi opp barnas initiativ og interesser. Vi undrer oss sammen med barna og er stadig på jakt etter nye magiske øyeblikk.

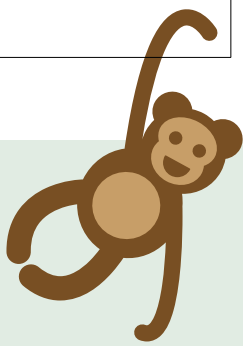
Verdier:
Glødende, skapende og tilstedeværende

Verdiene er kulturbærerne i FUS. Verdiene forteller hva vi står for, hva vi tror på og hva som er viktig for oss. De er en kilde til motivasjon og inspirasjon i det daglige arbeidet i barnehagen på veien for å virkeliggjøre visjonen.

Våre metoder for å jobbe i tråd med verdiene:

- Hverdagen i en FUS- barnehage kjennetegnes ved at man møter et glødende, lekent og tilstedeværende personale som byr på seg selv sammen med barna. Gjennom lek, omsorg og læring i trygge omgivelser får barna utvikle seg, oppleve mestring og møte nye utfordringer i fellesskap.
- Barna skal møte ansatte som er engasjerte og tar tak i barnas interesser. Vi lar oss inspirere av barnas interesser og kreativitet når vi legger til rette for ulike aktiviteter. De ansatte tar også i bruk sine ulike ressurser i arbeidet sammen med barna. På denne måten lærer vi og utvikler oss sammen.
- Vi jobber prosessorientert, det vil si at vi legger vekt på barnas opplevelser «her og nå» i ulike aktiviteter. Vi er interessert i barnas egne opplevelser og uttrykk underveis, fremfor et ferdig produkt.
- Ved å være gode forbilder når vi viser interesse for barna og hverandre, legger vi et godt grunnlag for å danne vennskap mellom barn, og skape gode relasjoner mellom barn og ansatte. Ved å være aktivt tilstede i leken kan vi støtte barn som selv strever med å ta initiativ, og å se og respondere på andre barns initiativ.

HOVEDMÅL	I Vippa FUS betyr dette at de ansatte:
FUS- barn har et positivt selvbilde	• Er anerkjennende • Er gode rollemodeller • Har fokus på barnas mestring • Anstrenger seg for å forstå barnet • Bekrefter barnet på en positiv måte • Gir barna ansvar etter modenhet
FUS- barn er trygge og forskende, de trives i lek og har vennekompetanse	• Danner gode relasjoner med barna og mellom barn • Er fleksible i møte med barn • Har god kommunikasjon med hjemmet • Tilrettelegger barnehagen for lek og aktivitet • Tilrettelegger for god tilvenning i barnehagen • Tar tak i barnets interesser og lytter til dem • Jobber både i små og større grupper med barn
FUS- barn gleder seg til resten av livet, og de vet de har påvirknings-mulighet og at innspillene deres teller	• Møter barnas spørsmål med interesse • Snakker varmt og glødende om viktige, vanskelige eller spennende ting • Legger til rette for at barnet får påvirke og medvirke i egen hverdag • Legger til rette for at barnet får lære om demokrati
FUS- barn har det gøy i barnehagen	• Viser entusiasme, glede og humor i hverdagen • Legger til rette for relasjoner, sosialt samspill og vennskap • Deltar i lek • Tilfører leken nye elementer • Er aktive ute sammen med barna • Planlegger spennende aktiviteter • Tar utgangspunkt i barnas interesser

I FUS barnehagene har vi et felles slagord, «Barnet først». Det innebærer at alt vi gjør skal være til barnets beste. «Barnet først» er også navnet på vår kompetansesatsing, der målet er et likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet i alle våre barnehager.

I denne årsplanen er kapitlene bygd opp slik: Først en beskrivelse av hva rammeplanen sier, så en beskrivelse av hvordan vi vil gjennomføre dette i praksis.

2. OM BARNEHAGEN

Barnehagen åpnet i 2016, og kjennetegnes ved at den ligger vakkert plassert ved Nidelva på Skarpnes. Vi er omgitt av naturskjønne omgivelser, med flotte turområder i gangavstand fra barnehagen, både i skog og ved sjø. Vi har et stort og variert uteområde, med både flotte lekeapparater, kupert terreng, akebakker, ballbinge og grillhytte. I Vippa FUS barnehage har vi plass til 82 barn og vi har fire avdelinger, med fortrinnsvis to småbarnsavdelinger (0-3 år) og to storbarnsavdelinger (3-5 år). Avhengig av opptak, må vi noen år organisere oss annerledes.

Avdelingene har navn etter fugler som lever i området barnehagen ligger, og er Rosenfinken, Sivspurven, Rørsangeren og Strandsnipa.

Vippa FUS barnehage er en del av FUS-kjeden som er en av Norges største barnehagekjeder. FUS består i dag av rundt 180 barnehager i over 80 kommuner spredt over hele landet. På Sørlandet finnes det syv FUS- barnehager, som møtes jevnlig i nettverksmøter for å dele kunnskap og erfaringer.

Våre egne satsningsområder:

Hos oss ønsker vi at barna skal få med seg erfaringer som gjør dem rustet til å møte ulike utfordringer de møter i livet, og å gi dem gode holdninger som kan være med på å hjelpe dem til å ta gode valg for jordenkloden vår. Gjennom å ha et ekstra fokus på natur, mat og miljø, samt gode relasjoner ønsker vi å gi barna den beste starten

på livet. Både i hverdagen og gjennom prosjektarbeid ønsker vi å synliggjøre satsningsområdene våre.

Natur, mat og miljø:

Disse satsningsområdene glir godt inn i hverdagen i barnehagen. Gjennom bevisstgjøring ønsker vi å gi barna kunnskap om hvordan vi, ved å ta vare på miljøet, også tar vare på naturen og maten vår.

Slik jobber vi med natur, mat og miljø:

- Vi har egen kokk
- Vi har variert og smakfull mat
- Vi har fokus på bærekraftig mat, vi velger økologiske, kortreiste råvarer der vi har mulighet
- Vi ønsker å unngå ultraprosessert mat
  – Gir barna mulighet til delta i matlaging
- Mestringsopplevelser ved måltid, oppfordrer barna til å spise selv, barna deltar aktivt i matlaging fra gryte til rydding.
- Vi undrer oss og har samtaler om hvor maten kommer fra
- Faste turdager
- Opplevelser ute i all slags vær
- Turer i nærmiljøet, både til fots, på sykkel, i båt og med buss
- Ansatte og barn sorterer søppel
- Barn og ansatte er miljøbevisste og plukker søppel som ligger i naturen
- I formingsaktiviteter og lek bruker vi mye naturmaterialer
- Vi dyrker ulike vekster sammen med barna
  – Vi har egen båt og egne el-sykler med plass til barna i, som vi bruker for å utnytte de flotte områdene i nærheten, både til vanns og til lands.
  – Vi er mye ute uansett vær

Gode relasjoner

Alle barn skal føle seg sett og anerkjent. Alle barn skal oppleve at noen smiler til dem når de kommer i barnehagen, og få kjenne at de er verdsatt for den de er. Når barnet danner relasjoner med personalet og andre barn, kan det kjenne seg ivaretatt, kjenne trygghet og å bli anerkjent. «Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen». (Kunnskapsdepartementet 2017)

Hos oss skal barna møte ansatte som er:

- Anerkjennende
- Imøtekommende
- Forståelsesfulle
- Varme og grensesettende
- Viser entusiasme og glede «Ved å kvalitetssikre relasjoner mellom små barn og ansatte er vi med på å legge et godt grunnlag både for psykisk helse, læring og atferd.» (May Britt Drugli)

Personalet: De ansatte i barnehagen er barnehagens viktigste ressurs. I Vippa FUS barnehage har personalet til sammen bred og variert kompetanse som kommer tydelig frem i hverdagen.

Her kan du lese mer om våre ansatte:

Vippa
FUS barnehage AS

Adresse: Nedre Fagerhei 19,
4823 Nedenes
Telefonnummer: 37 89 44 00
E-post: dl.vippa@bhg.no

Kontaktinfo til de ulike avdelingene:

Sivspurven	Tast #1
Rosenfinken	Tast #2
Rørsangeren	Tast #3
Strandsnipa	Tast #4
Daglig leder	Tast #0

fus.no/vippa

3. VÅRT VERDIGRUNNLAG

«Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7)

Barn og barndom

«Barna skal møtes som individer, og barnehagen skal ha respekt for barnets opplevelsesverden. Barns liv påvirkers av omgivelsene, men barn påvirker også sine egne liv»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

Vårt syn på barn og barndom:

Barnesynet vårt legger premissene for vår pedagogiske praksis. Barn er subjekter som utvikler seg og dannes i samhandling med omgivelsene sine. Vi ser på barn som aktive, deltakende aktører i sine egne liv som har mulighet til å medvirke i sin egen hverdag. Vi anerkjenner og ivaretar barndommens egenverdi og legger til rette for at alle barn får en barndom preget av trivsel, vennskap og lek. Sentralt i barndommen står leken. Leken skal ha en viktig plass i barnehagen, og selve leken har en egenverdi der barna selv har høy kompetanse. Det å få delta i lek og få venner er viktig for trivselen i barnehagen. I samhandling med hverandre tilegner barn seg en sammensatt kompetanse hvor de lærer å ta andres perspektiv, utforske fenomener og bearbeide inntrykk.

Demokrati

«Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

Gjennom tilstedeværende, lyttende og engasjerte ansatte, ønsker vi at barna skal føle seg sett og verdsatt. Deres meninger og følelser skal bli tatt på alvor. Barna skal oppleve få være en del av et inkluderende fellesskap og demokrati hvor de får muligheten for å ytre seg, bli hørt og delta.

Våre metoder for å fremme demokrati:

- Barna skal bli møtt med respekt av lydhøre ansatte som anerkjenner barnas meninger og følelser.
- De ansatte skal legge til rette for at barna skal få medvirke i egen hverdag, uavhengig alder og forutsetninger.
- Vi legger til rette for at barna kan ta i bruk egne interesser og initiativ i lek og prosjektarbeid
- Personalet reflekterer rundt sin egen praksis, for å unngå «unødvendige regler» i hverdagen.
- Rommene og lekemiljøet er bevegelige. Våre rom er innredet slik at de åpner for kreativitet og fordyping. Rommene er fleksible hvor mange ulike ting kan skje.
- Vi gjennomfører barnesamtaler der barna får mulighet til å komme med sitt syn på hverdagen i barnehagen

Mangfold og gjensidig respekt

«Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet. Barnehagen skal legge til rette for kulturmøter, gi rom for barnas egen kulturskaping og bidra til at alle barn kan få oppleve glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9).

Vi anser oss som heldige som har flere kulturer og land representert i både barnegruppa og i personalet. Som en del av vårt samfunnsmandat og våre grunnleggende verdier i FUS, ser vi på det som en forutsetning at barn som tilhører en annen eller flere kulturer blir anerkjent på det som er annerledes enn «det norske». Barn skal oppleve og utvikle respekt for mangfoldet i samfunnet.

Våre metoder for å fremme mangfold og gjensidig respekt:

- Alle barn møtes med anerkjennelse og nysgjerrighet
- Vi synliggjør mangfoldet i barne- og personalgruppa
- Ulikheter snakkes om i barnegruppa
- Fremme mangfold og det flerkulturelle som en ressurs i barnehagen
- Vi markerer ulike høytider og tradisjoner som er representert i barnehagen
- Vi jobber med holdningsarbeid innad i personalgruppa og sammen med barna
- Vi har nulltoleranse for rasisme og diskriminering
- Vi ønsker å øke barnets stolthet over egen kultur
- Er «Livsgledebarnehage»

Likestilling og likeverd

«Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10).

Rammeplanen sier at alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen. Det betyr også at personalet stadig må reflektere over sine egne holdninger for å best mulig kunne formidle og fremme likeverd og likestilling.

Våre metoder for å fremme likestilling og likeverd:

- Barn skal bli møtt på en likestilt måte uavhengig av kjønn
- Fremme verdier som nestekjærlighet og solidaritet
- Ha fokus på verdiskapende holdningsarbeid i personalet, gjennom refleksjon og veiledning
- Være nysgjerrige sammen med barna overfor det som er annerledes og tørre å snakke om at vi er forskjellige
- Respekt for at alle barn er forskjellige

Bærekraftig utvikling

«Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10»

Vi mener det er viktig å gi barna en begynnende forståelse for bærekraftig utvikling, og hos oss handler dette om å gi barna gode naturopplevelser, og om å møte ulike sammenhenger i naturen med en undrende og utforskende tilnærmingsmåte. Gjennom satsningsområdet vårt jobber vi daglig med bevisstgjøring gjennom holdningene og handlingene våre. Personalet har et spesielt ansvar for å være gode rollemodeller for barna. I hverdagen vektlegger vi bærekraftige handlinger som skaper gode holdninger hos barna.

Livsmestring og helse

«Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11)

Hos oss ønsker vi å fremme helse og skape et inkluderende fellesskap der barna kan være seg selv og trives slik at de kan oppleve mestring og en følelse av verdi. Denne jobben gjøres blant annet gjennom tilstedeværende og engasjerte ansatte med barna i fokus. Vi ønsker at barna skal få en robusthet til å stå i livet, og dette jobbes blant annet med ved å sette grenser, la barna slippe til, og å ha klare forventinger. Dette blir essensielt i det forebyggende arbeidet mot mobbing. Personalet i barnehagen skal aktivt jobbe for å se alle barn, og være ekstra oppmerksomme for å se barn som faller utenfor og hjelpe/veilede dem.

Våre metoder for å fremme livsmestring og helse:

- Ansatte støtter barna til mestringsopplevelser, og hjelper dem til å kjenne og regulere sine egne grenser i aktiviteter (risikomestring).
- Vi har fokus på gode relasjoner, nærvær og aktive ansatte i lek
- Vi legger til rette for en god balanse mellom lek, aktiviteter, hvile og et sunt kosthold
- Vi varierer mellom rolige og fysiske aktiviteter
- Vi aksepterer og anerkjenner alle følelser, og hjelper barnet til å sette ord på den
- Barna får mulighet til å delta i matlaging, og vi undrer oss om maten vi spiser sammen med barna
- Tilstedeværende ansatte som jobber med vennskap, inspirasjon til ulik lek og lekevenner
- Vi observerer enkeltbarn og barnegruppen for å se hvordan gruppedynamikken er
- Ansatte relasjonskartlegger barn for å sikre at alle barn har en «trygg» ansatt
- Vårt hovedfokus er å styrke barns selvfølelse
- Ansatte er opptatt av at barnets subjektive opplevelse
- Barnesynet vårt er basert på at ingen barn har intensjon om å gjøre andre vondt
- Ansatte har ansvar for barns relasjoner med andre, og at barn skal bli en attraktiv lekepartner
- Barn som strever blir snakket opp i barnegruppa
- Det er utarbeidet lavterskeltiltak som alle ansatte kan ta i bruk i møte med barn som strever
- Vi jobber for et godt foreldresamarbeid
- Personalet blir stilt tydelig krav til i forhold til hvordan de skal møte barn
- Vi har nulltoleranse for mobbing i barnehagen

Link til handlingsplan

4. BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD

«Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19)

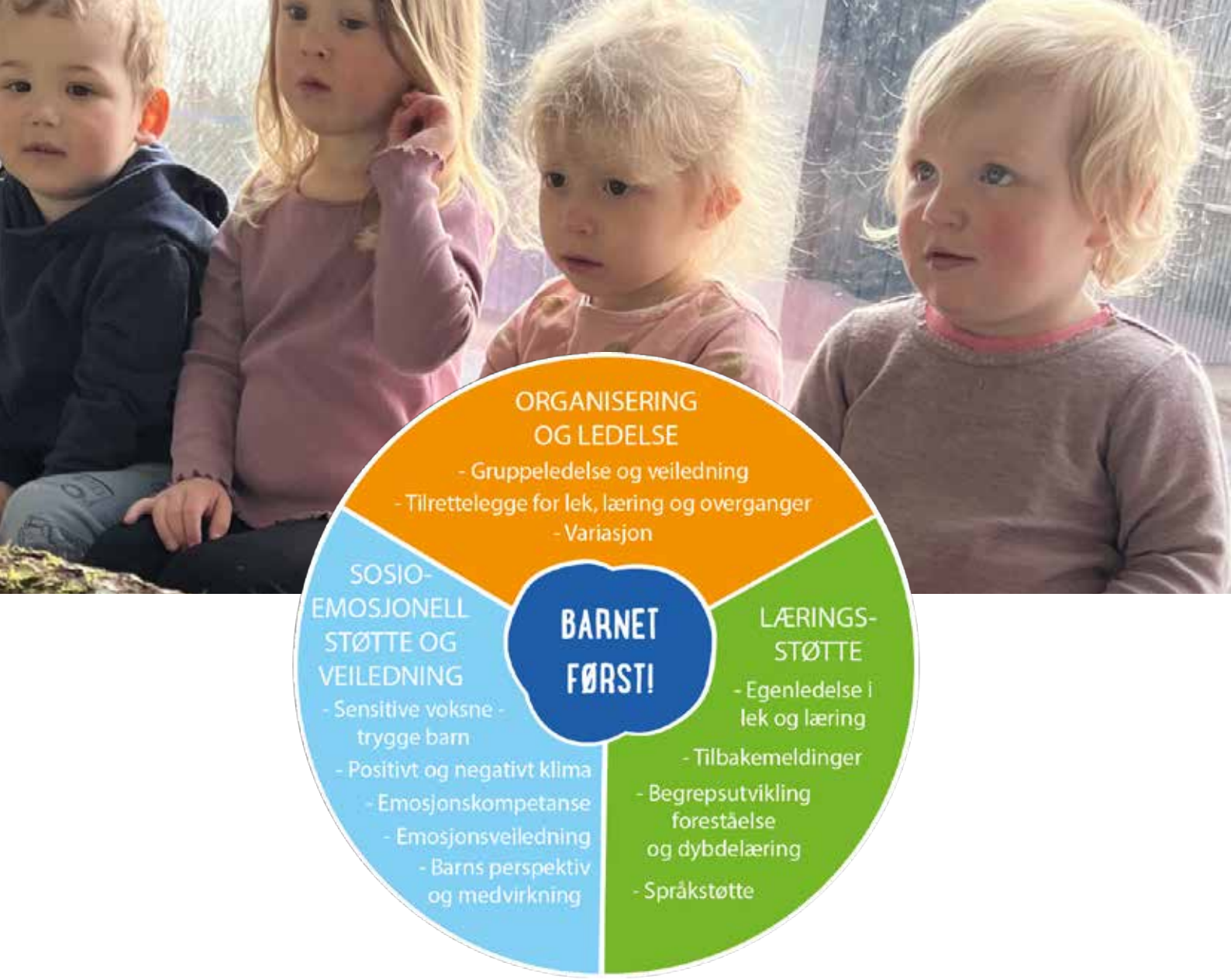
Barnet først er et helthetlig system for å styrke de ansattes kunnskap og handlingskompetanse. Det består av tre ulike hovedområder som sammen bidrar til å styrke barns allsidige utvikling; sosioemosjonell støtte og veiledning, organisering og ledelse samt læringsstøtte.

Sosioemosjonell støtte og veiledning:
Sosioemosjonell støtte og veiledning handler om hvordan de ansatte klarer å skape en barnehagehverdag som hjelper barn å utvikle gode relasjoner med andre, oppleve glede ved å lære noe nytt, oppleve trygghet og tilknytning og ha en opplevelse av selvbestemmelse og selvstendighet.

Positivt klima: I et positivt klima smiler og ler de ansatte sammen med barna. Vi ser mange bevis på at de har en god relasjon til barna, og de viser entusiasme og interesse både med kroppen og stemmen. De er der barna er, i barns høyde og med kroppen vent mot dem.

Negativt klima: Det er fravær av at de ansatte straffer, håner, kjefter og erter barna.
Sensitive voksne-trygge barn: Å være sensitiv handler om å være oppmerksom og respondere på det enkelte barns tegn på at de har behov for støtte. De ansatte kjenner barna godt. De merker hvis barna er urolige, redde, uoppmerksomme, uinteressert, og de tilpasser atferden sin for å respondere på det de ser.

Barns perspektiv og medvirkning: De ansatte følger barns initiativ og ideer, viser fleksibilitet og ivaretar barnas perspektiv. De lar barn utrykke seg og etterspør barns ideer, gir barn ansvar og oppmuntring til å klare seg selv.

Emosjonskompetanse hos barn og ansatte: Emosjonskompetanse handler om å identifisere og forstå egne følelser og håndtere frustrasjon. Det handler om å forhindre at stress og uro overvelder evnen til å tenke klart, og ha kontroll over hvordan og når du uttrykker følelser.

Emosjonsveiledning: I emosjonsveiledning er de ansatte bevisst barnets følelser, er til stede, oppretter kontakt med barnet, viser forståelse og aksept for barnets følelser. De går inn i følelsen til barnet, og navngir følelsen. Hvis nødvendig, hjelper og støtter de barnet i problemløsningen.

Organisering og ledelse:

Organisering og ledelse handler om hvordan ansatte skaper en barnehagehverdag som hjelper barn å utvikle god selvregulering, holde fokus og vise interesse for lek og læringssituasjoner. De ansatte etablerer og opprettholder rutiner og strukturer for å skape forutsigbarhet og trygghet, slik at barna kan engasjere seg i meningsfulle og utviklingsfremmende aktiviteter.

Gruppeledelse og veiledning: De ansatte er proaktive og har klare forventninger til atferd. De gir oppmerksomhet på ønsket atferd og gir trygge og forutsigbare rammer.

Tilrettelegge for lek, læring og overganger: Avdelingen har klare rutiner og de ansatte sikrer flytende overganger. Barna kjenner til regler, og barnehagehverdagen preges av lite venting. Innhold og aktiviteter er godt forberedt.

Variasjon: Det er varierte og interessante materialer i barns høyde. De ansatte tar barns perspektiv og legger til rette for barns deltakelse i aktiviteter.

Læringsstøtte:

Læringsstøtte handler om at de ansatte gir støtte til barnas læring. Det teoretiske grunnlaget kommer hovedsakelig fra forskning på kognitiv utvikling og språkutvikling. Der vektlegges forskjellen mellom det å kun lære fakta og læring av hvordan fakta henger sammen, er organisert og avhengig av hverandre. Barns kognitive og språklige utvikling er avhengig av mulighetene de får til å benytte eksisterende ferdigheter, og om de ansatte støtter utviklingen av stadig mer komplekse ferdigheter. Læring skjer når barnet er i samspill, er aktivt og opplever mening og engasjement. Ren instruksjon egner seg ikke for barn i barnehagealder. De har behov for å delta og medvirke og oppleve mening for at læring skal kunne skje.

Begrepsutvikling, forståelse og dybdelæring: De ansatte bruker læringsfremmende diskusjoner og aktiviteter sammen med barna. Læring handler ikke bare om å tilegne seg kunnskap, men også om å benytte denne kunnskapen i nye situasjoner. De ansatte legger mest vekt på å øke barnas forståelse, snarere enn bare å gjennomføre læringsaktiviteten. De ansatte relaterer nye begreper til situasjoner, hendelser eller objekter som barna er kjent med. Gjenkjenning fremmer læring. De ansatte etterspør barns tenkning og problemløsning.

Tilbakemeldinger: Barn trenger tilbakemeldinger på egen læring for å få mest mulig ut av en situasjon/ aktivitet. Når barna er i lek og holder på med aktiviteter kan de ansatte gi hint (verbalt eller fysisk) eller stille spørsmål og komme med innspill for at barna skal holde på lenger med en oppgave, og dermed oppnå økt læring og mestring. Målet er tilbakemeldingssirkler, det vil si gjentakende spørsmål - svar – sekvenser, slik at barnet får en dypere forståelse av det aktuelle temaet.

Språk: I språkstøtte er det viktig med hyppige samtaler sammen med barna, og frem- og tilbake utvekslinger mellom barnet og de ansatte. De ansatte snakker med barna, ikke til. De stiller mange åpne spørsmål, der det kreves mer enn et eller to ord til svar, de repeterer og videreutvikler barnas utsagn, setter ord på det de selv gjør og det barna gjør. De har et variert språk, forklarer ord og knytter ord til hendelser/erfaringer her og nå. De ansatte har en klar intensjon om å fremme barns språk i samtaler mellom barna og mellom barn og ansatte.

Egenledelse i lek og læring: De ansatte støtter barn i sin utvikling av egenledelsesfunksjonene; planlegging, organisering, arbeidshukommelse, fleksibilitet, selvregulering, selvmonitorering, igangsetting. De ansatte tilrettelegger for et variert og rikt lekemiljø og deltar i barnas lek.

BARNET FØRST!

SLIK ARBEIDER VI MED BARNET FØRST:

OMSORG

«Både foreldre og barn skal oppleve det trygt og godt å komme til barnehagen. «Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring. Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger.»

(Kunnskapsdepartementet 2017, s. 19).

I Vippa FUS skal vi:

- Sette barnet først · Lytte til barnet, se det og gi barnet oppmerksomhet
- Være anerkjennende ansatte som er tilstede i lek og samspill
- Ser barnet som subjekt med egne tanker, følelser og uttrykk
- Ha gode planer og rutiner på tilvenning, og legger til rette for en god start i barnehagen
- Undre oss sammen med barnet og ta det på alvor · Sette ord på og løfte opp barn som viser omsorg for hverandre
- Veilede barnet til å selv kunne ta egne gode valg
- Se hvert enkelt barn og gir det forståelse for dets behov og uttrykk og setter egne behov til side
- Den ansatte er bevisst på sin rolle som forbilde for barna. Dette synliggjøres ved å vise vennlighet og respekt gjennom samvær med barn og andre ansatte.
- Gi foreldrene informasjon om hverdagen til barnet
- Barna møter voksne som har emosjonskompetanse og kan gi emosjonsveiledning

VENNSKAP OG FELLESSKAP

God egenledelse i lek og læring er viktig for at barnet skal fungere godt sammen med andre, samtidig som det får utnyttet eget potensial og egne ferdigheter på best mulig måte. Hos oss ønsker vi at alle barna skal få oppleve at de er betydningsfulle, mestrer å bygge gode relasjoner til andre barn og voksne, og at de bidrar positivt til det sosiale fellesskapet.

Nye oppdagelser blir dobbelt så spennende og lærerike når barna deler dem med hverandre. Gjennom rollelek trener blant annet barna på ulike sosiale ferdigheter og til å være aktive og selvstendige i en oppgave over tid. Vi ønsker at alle barna skal få muligheten til å bli den beste versjonen av seg selv. Derfor har lek, og spesielt rolleleken, en sentral plass hos oss.

«Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov.»

(Kunnskapsdepartementet 2017, s. 22).

I Vippa FUS skal vi:

- Sette av god til lek (rollelek), i løpet av hverdagen Være observerende, deltakende og nære i leken
- Samlingsstunder med felles opplevelser for å gi et godt grunnlag for lek
- Ha et miljø preget av humor, glede, trygghet og trivsel
- Ansatte som rollemodeller som fremmer et miljø preget av raushet, gjensidig toleranse og respekt
- Vi fremhever barnas positive sider, og løfter dette frem i barnegruppen
- Støtte barna i å sette ord på egne grenser og respektere andres grenser
- Vi møter konflikter med en undrende væremåte
- Oppmuntrer barna til å ha samtaler dem i mellom · Stiller åpne spørsmål
- Vi «feirer» barnas mestringsopplevelser

DANNING

Danning kan sees på som den livslange læringsprosessen vi alle er i, i samspill med omgivelsene. Det handler om å utvikle evnen til å reflektere over egne handlinger og væremåte.

«Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltakelse i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlinger skal verdsettes og følges opp. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet. Barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur.»

(Kunnskapsdepartementet 2017, s. 22).

I Vippa FUS skal vi:

- Være gode rollemodeller
- Sette grenser på en varm og trygg måte ved at vi er anerkjennende i møte med barnet
- Møte alle barn med likeverd og respekt
- Jobbe med god gruppedynamikk
- Skape et godt fellesskap gjennom ansvarliggjøring
- Anerkjenne barndommens egenverdi
- Skape rom for barns ytringer ved å lytte til barnet
- Ta vare på hverandre og tingene i barnehagen LEK OG LÆRING Barn lærer gjennom alt de opplever og sanser. Barnehagen skal legge til rette for gode læringsituasjoner, både formelle og uformelle. En forutsetning for god læring og positive opplevelser er trygghet, vennskap og gode relasjoner.

«I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling. Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring.»

(Kunnskapsdepartementet 2017, s.22)

I Vippa FUS skal vi:

- Skape trygghet gjennom gode relasjoner
- Se på læring som en helhetlig prosess
- Respektere at barn lærer gjennom lek
- Ha en god balanse mellom voksenstyrte og barne-initierte aktiviteter · Gjøre ulike materialer og redskaper tilgjengelige for barna
- Legge til rette for læringsfellesskap der barna bidrar til egen og andres lærin
- Se verdien av barns lek og setter av tid
- Ha ansatte med lekekompetanse
- Gi barna rike og varierte opplevelser, utfordringer og mestringsopplevelser
- Tilføre nye impulser og elementer for å utvide og berike barns lek både i hverdagen og gjennom prosjektarbeid
- Legge til rette og følge opp barns undring og filosofering, og utforske videre med sammen med barna
- Har fokus på gode og stimulerende lekemiljø
- Gir barna førstehåndserfaringer
- Vi knytter begreper til hverdagen til barna
- Vi har fokus på barnets innsats, ikke produkt

KOMMUNIKASJON OG SPRÅK

Barn lærer språk og kommunikasjon i samspill med personalet og andre barn. De lærer gjennom å høre og å bruke språket. Det er derfor viktig å være bevisst på hvordan personalet samtaler med barna. Det å ta utgangspunkt i barnets «Barnehagen skal være bevisst på at kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening».

«Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og helhetlig språkutvikling»

(Kunnskapsdepartementet 2017, s. 23)

I Vippa FUS skal vi:

- Anerkjenne og respondere på barns verbale og non- verbale uttrykk
- Stimulere og støtte språket gjennom frem- og tilbake-utvekslinger hvor vi tar utgangspunkt i det barnet er opptatt av
- Stille åpne spørsmål som krever mer enn ja/nei svar
- Benevne alt med begreper
- Gjenta det barnet sier, og utvider det med nye begreper
- Sette ord på egne og barnas handlinger og følelser
- Snakker med, ikke til barna
- Legge til rette for at alle barna blir lest for, og bruke dialogisk lesing
- Sørge for at barna har bøker tilgjengelig, slik at de kan lese når de selv ønsker det.
- Er bevisste på viktigheten av å bruke språket aktivt i alle hverdagssituasjoner gjennom hele dagen, og er gode språkmodeller.
- Bruke rim, regler og sang sammen med barna.

DIGITAL PRAKSIS

Rammeplanen konkretiserer hvordan digitale verktøy skal være en del av barnehagehverdagen, og sier blant annet at «Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring»

(Kunnskapsdepartementet 2017, s. 44).

- Det er et viktig poeng at barna skal være medskapere ved bruk av digitale verktøy, og ikke mottakere. Mange barn bruker digitale verktøy som nettbrett daglig, mens andre barn sjeldent eller aldri benytter dette. Noen barn opplever foreldre som har et bevisst forhold til bruk, mens andre har ganske frie grenser. Vår oppgave er blant annet å vise digital dømmekraft, og skape en gryende bevissthet og forståelse knyttet til digitale medier.

Våre metoder:

- Vi bruker digitale verktøy kun som et supplement til det pedagogiske arbeidet
- Barnehagen har PC, mobil og nettbrett tilgjengelig til bevisst bruk i barnegruppene
- Vi bruker digitale verktøy til musikk og dans
- Barns spørsmål kan søkes svar på via PC, nettbrett eller mobil
- Barn som ikke ønsker å bli tatt bilde av skal ikke tas bilde av
- Vi tar mest mulig bilder av hva barn gjør, ikke av barns ansikt

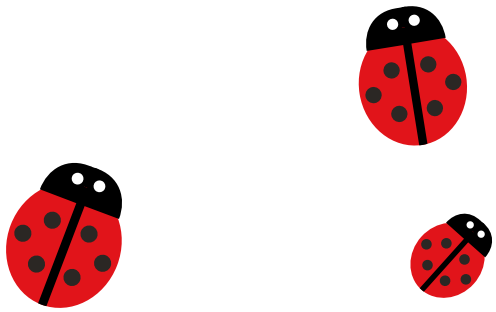
PROGRESJON

Vi har aldersblandede avdelinger og aldersinndelte grupper. Vi sørger for å gi barna utfordringer som er tilpasset alder og utvikling. Barnehagen har utarbeidet progresjonsplaner. Tanken bak en progresjonsplan er at det skal være noe å strekke seg etter for alle barn, og at de skal få muligheten til å utvikle seg. Progresjonsplanen sier noe om veien videre.

Barn utvikler seg i ulikt tempo, og vi har av den grunn funnet det hensiktsmessig å dele progresjonsplanen inn i trinn i stedet for alder. Barn av samme alder kan være på ulike trinn i de ulike fagområdene. Utgangspunktet er hva barnet mestrer og bygger videre på det.

Progresjonsplanen er et verktøy for personalet i barnehagen og vil kunne være med på å gi barna de utfordringer som trengs for en god og sunn utvikling. «Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver» er grunnlaget for progresjonsplanen. Dette gjør vi for å sikre kvaliteten i barnehagen. Progresjonsplanen finner dere på vår hjemmeside.

SAMMEN GIR VI BARNDOMMEN VERDI: VENNSKAP, LEK OG GLEDE OG HVERDAGSMAGI

5. BARNS MEDVIRKNING

«Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 27).

Våre metoder for å sikre barns medvirkning:

Hva legger vi i barns medvirkning?

Paragraf 3 i barnehageloven og i FN's barnekonvensjon sier at medvirkning er noe alle barn har rett til, også de aller yngste. Om ordet deles opp vil ordet med- kunne bety at det er noe som er sammen med andre, eller i et fellesskap. Om man legger det sammen med virkningsaspektet kan begrepet forstås som om man er med på å påvirke at noe skjer, at man er med på å utgjøre en forskjell. Når noe har en virkning – da har det samtidig en effekt, en betydning. Medvirkning som begrep handler om en etisk måte å forholde seg til barn på, der det bygges på likeverdighet og gjensidighet der begge framstår som subjekter.

Hva vil rett til medvirkning si og hva betyr egentlig medvirkning i praksis?

I barnehagen erfarer barn å være del av et fellesskap der man også må ta hensyn til andre barns ønsker og behov. Medvirkning i denne sammenhengen innebærer blant annet den ansattes evne til å fange opp barnas kroppslige og verbale uttrykk. Samtidig som den ansatte tolker barna med" det gode blikk". Det gode blikk kjennetegnes blant annet ved en evne til å se ting i beste mening. Man tillegger barnets ytring gode intensjoner og vilje og leter etter muligheter til å forstå barnet på ulike måter. Barns ytringer blir møtt med anerkjennelse og respekt.

Våre metoder for å sikre barns medvirkning:

- Observere barns lek og aktivitet, og ta hensyn til hva de er opptatt av i utformingen av planer.
- Ha fleksible rutiner som gir rom for det enkelte barn, for å ivareta alles modning og interesser.
- Vi deler barnegruppen i mindre grupper i lek og aktivitet, slik at det enkelte barn lettere kommer frem med sin egenart.
- Bruke barns initiativ i hverdagen som utgangspunkt for utforsking og undring
- De ansatte viser respekt og forståelse for barnas ulike følelsesmessige tilstander, og tar hensyn til dette i sitt arbeid
- Har grublestund og utforskerstund som er interaktive «samlingsstunder»
- Benytter hverdagsrutiner til gode samtaler med barna
- Barnesamtaler med førskolebarna

Medvirkning for de yngste barna i barnehagen

De ansattes syn på medvirkning har noe å si for hvor vidt barnet har mulighet for å medvirke. En kan si at medvirkning ikke bare handler om det å få ta valg og være med å bestemme, det kan også handle om å gjøre barns perspektiv gjeldende, og å behandle alle mennesker som subjekter. De yngste barna er særlig prisgitt ansatte som tar medvirkning på alvor, og prøver å tolke og tillegge deres uttrykksmåte mening. De yngste barna har lite eller ingen form for verbalspråk, men kommuniserer gjennom sin kroppslige væremåte.

(Jansen, 2013)

Våre metoder for å sikre medvirkning for de yngste barna

- Gjennom å anerkjenne barnets opplevelse De ansatte ser barna som subjekt og at selv om ikke barna alltid kan få bestemme, handler medvirkning også om at barnet føler seg sett, hørt og forstått.
- Gjennom «jeg skal være meg», og gi rom for andre Den ansatte har forståelse for at medvirkning handler om å at individet skal få mulighet for påvirkning i fellesskap med andre. Den ansatte sørger for at alle barn skal kunne føle seg som bidragsytere. Det krever at den ansatte gir barna tur, er nær barna og i tillegg gjør barna oppmerksom på hverandre og hva det vil si å være en del av et fellesskap.
- Gjennom her- og nå situasjoner Den ansatte er såpass nær barna og har en tilstedeværelse i hverdagen, slik at den ansatte kan se barns uttrykk og hva som interesserer dem, for så å følge opp dette. Slik kan en skape rom for at barna kan være med å påvirke sin egen hverdag.
- Gjennom å ta barnas uttrykk på alvor inn i planleggingen Dersom den ansatte planlegger ut ifra hva en tenker er aldersadekvat vil ikke barna ha like stor mulighet for å påvirke sin hverdag. Hos oss planlegger vi heller ut ifra det vi faktisk ser barna interesserer seg for. Vi tar barnas uttrykk i leken på alvor inn i planleggingen.

6. SAMARBEID

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29).

Våre metoder for å skape et godt foreldresamarbeid:

- Daglig, gjensidig informasjon både på MyKid og i det daglige møtet.
- Foreldremøter og samtaler
- SU (samarbeidsutvalg) og foreldreråd · Fester og markeringer
- Utviklingssamtaler
- Foreldremøter

Samarbeid med andre instanser:

- Bruker BTI- modellen som sikrer koordinert innsats overfor barn, unge og familier i Arendal
- Nærskolen(e)
- Andre barnehager i oppvekstområde
- Barnehagene i Arendal kommune
- Barnehagekontoret i Arendal kommune
- FUS barnehager i nettverk Sørlandet og ellers i landet
- Universitetet i Agder · Arbeidslivsenter og NAV
- Medco Bedriftshelsetjeneste
- Okos- Agder

7. OVERGANGER

Tilvenning i barnehagen

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Vi er opptatt av at starten på barnehagelivet hos oss skal oppleves trygg og god. Vi er inspirert av «Jåttå-modellen», som også blir omtalt som «foreldreaktiv tilvenning». Det handler om at vi ønsker at barn og foreldre skal bli kjent med barnehagen sammen. Når mor og/eller far er trygge, vil barnet også kjenne på den tryggheten. I hovedsak bruker vi denne tilvenningsmetoden for de aller yngste barna, og vi fører samme prinsipp for eldre barn, i samråd med foreldre. De to første månedene er også satt av til tilvenning innad i barnehagen. Der er fokuset å skape trygghet, bli kjent med barnehagen, danne gode relasjoner og legge grunnlag for god lek.

Våre metoder for å sikre en trygg og god tilvenning:

- Småbarnstreff for alle barn som skal starte i barnehagen
- Tilbyr hjemmebesøk før oppstart Gjennomfører oppstartssamtaler med alle foreldre
- Har foreldremøte for nye foreldre før sommeren
- Setter av minst 5 dager til tilvenningen sammen med foreldre
- Nye barn får en «primærkontakt»
- Er på gulvet med barna
- De ansatte går aktivt inn for å danne relasjoner, i barnets tempo
- Lar barnet beholde rutiner det hadde hjemmefra i starten
- Ønsker at barnet har med noe kjent og kjært, som en kos eller bamse · Lager «hus» med bilder av familie og venner av barna
- Lar barna sove i sin egen vogn som de er trygge på

Overganger innad i barnehagen

«Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33)..

I løpet av en barnehagehverdag kan barna møte både barn og personal fra hele barnehagen. Dette kan skape en bedre overgang for barn som skal bytte avdeling/gruppe i barnehagen da de allerede har en gryende relasjon til flere. Som et ledd i en god overgang ønsker vi å ha tett og god dialog med foreldre. Siste måneden av barnehageåret blir barna fra småbarnsavdelingen, som skal opp på stor avdeling, en egen gruppe sammen med «sin nye avdeling». En eller flere trygge ansatte fra egen småbarnsavdeling er med. På den måten blir barna kjent med sin nye avdeling før oppstart, sammen med en kjent ansatt. Foreldrene blir også godt kjent med de ansatte på ny avdeling, litt rundt rutiner, hverdagen og så videre. Vi ser at dette er en meget positiv tilvenning som skaper trygghet til ny avdeling og overgangen som skal skje.

Våre metoder for å sikre en god overgang innad i barnehagen:

- Har faste rutiner for gode overganger
- Forbereder barna i gode samtaler
- Danner «ny avdeling» på våren, hvor kjent personal fra småbarnsavdelingene er med den første tiden
- God informasjon ut til foreldre
- Bruker god tid på for å skape trygge rammer for barnet
- Gjør endringer i barnegruppene med tanke på barnets beste
- Velkomstbrev med informasjon fra ny avdeling
- Overgangssamtaler mellom pedagogiske ledere innad i barnehagen
- Fellesskapstanke – vi er EN barnehage og ETT fellesskap

Overgang mellom barnehage til skole

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33)

Vi ønsker at barna som går siste året i barnehagen skal få nyte det å være eldst, og samtidig få nyte det å få lov å bruke sitt siste år med bare lek og moro. Skolen kommer tidsnok. Skolestarterne har en egen «klubb», Sandsvalen. I denne klubben har barna stor grad av medvirkning og påvirkning av innhold. Vi øver på barns selvstendighet og mestringsfølelse i å klare ting selv. Målet vårt er ikke å gjøre barna skoleklare i en «skolsk» forstand. Målet vårt er at barna skal bli robuste og oppleve god livsmestring. Vi ønsker at de skal kjenne på en indre trygghet, og samtidig spenning for det som kommer. At de skal ha et godt selvbilde og møte skolehverdagen med nysgjerrighet og åpenhet.

Våre metoder for å sikre en god overgang til skolen:

- Har egen «klubb» for skolestarterne
- Barna får ha stor medvirkning på innholdet i klubben
- Drar på utflukter til for eksempel Kuben, Vitensenteret, Biblioteket
- Bruker siste foreldresamtale som grunnlag for overgangsskjema til skolen
- Har «Kroppen er min»- samlinger på høsten
- Vi inviterer 1. klasse for å fortelle om skolen
- Avsluttningstur med overnatting til Merdø
- Svømmeopplæring i basseng og i sjøen *Besøker Nedenes skole (nærskolen)
- Barna oppmuntres til å gjenfortelle historier i større grupper
- Vi leker med bokstaver og bokstavlyder
- Barna øver på å ta imot beskjeder hvor de skal utføre handlingen
- Vi arbeider aktivt med selvstendighet før skolestart
- Arbeider mot at barna skal være i stand til å tolke andres følelser og grenser

8. BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET

Lærende organisasjon

«Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37

I FUS er vi lærende barnehager. Personalet er i kontinuerlig utvikling, reflekterer over faglige og etiske problemstillinger, holder seg faglig oppdatert og er gode rollemodeller. Senge (2006) sier: "en lærende organisasjon er en organisasjon som kontinuerlig forbedrer sin evne til å skape sin egen framtid." Vi legger derfor vekt på at personalet utvikler sine evner og bygger sin kapasitet slik at barna møter omsorgsfulle og kompetente ansatte.

Våre metoder for å opprettholde en lærende organisasjon:

- Systematisk veiledning
- Faglig refleksjon
- Refleksjon over praksis på ulike møter
- Felles kompetanseheving for hele personalet
- Utviklingssamtaler og utviklingsmål for alle ansatte
- Gruppeveiledning for alle ansatte
- Oppfordrer personalet til videreutdanning

Planlegging

«Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen, og skal være utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

Våre metoder for planlegging:

- Bruker årsplanen som utgangspunkt for planlegging
- Månedlige personalmøte
- Planleggingsdag
- Tidligere evalueringer tas med i planleggingen av nye prosjekt
- Bruker ulike møter for planlegging av nye perioder og prosjekt
- Utarbeider årshjul

Vurdering

«Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Barnets trivsel og allsidige utvikling skal observeres og vurderes fortløpende, med utgangspunkt i barnets individuelle forutsetninger og kunnskap om barns utvikling og behov. Barnets erfaringer og synspunkter skal inngå i vurderingsgrunnlaget»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 38).

Våre metoder for vurdering:

- Tilbakemeldinger fra barna gjennom både barnesamtaler og signaler de gir i hverdagen
- Formelle og uformelle samtaler med foreldre
- Periodeplaner
- Planleggingsdager, personalmøter, avdelingsmøter og pedagogiske ledermøter
- Bruk av analysekryss for å evaluere barnehagens praksis
- Bruk av IGP som metode for refleksjon og utvikling
- Årlig observasjon fra eksterne CLASS observatører
- Interne observasjoner fra barnehagens sertifiserte CLASS observatører
- Årlige bruker (UDIR)- og medarbeiderundersøkelse

Dokumentasjon

«Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 39).

Våre metoder for dokumentasjon:

- Bilder og korte rapporter på MyKid
- Det daglige møte med foreldrene
- Foreldresamtaler
- Månedsbrev
- Periodeplaner/bøker i forbindelse med prosjektperiode
- Dokumentasjon gjennom praksisfortellinger, bilder og utstillinger
- Foreldremøter

Studenter og lærlinger

Barnehagen er godkjent lærebedrift, og vi har flere års erfaring med å ha lærlinger i barne- og ungdoms-arbeiderfaget. Siden høsten 2021 har vi vært partnerbarnehage for UIA, og har flere perioder hvor vi har studenter fra barnehagelærerutdanningen i praksis hos oss.

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

«Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Inkludering i barnehagen handler også om tilrettelegging for sosial deltakelse. Hvis det er grunn til å tro at barnets behov ikke kan dekkes innenfor det allmennpedagogiske tilbudet, skal barnehagen opplyse foreldrene om retten til å kreve en sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 40).

Våre metoder for tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet:

- Legger opp til en hverdag som sikrer at alle barn får medvirke og delta på sine premisser
- Deler barna inn i små grupper, slik at alle barna får deltatt i lek
- Vi bruker handlingsveilederen i BTI-modellen når vi undrer oss
- Drøfter utfordringer med foreldrene
- Ansatte som er aktive med i leken og observerer barnegruppen
- Setter inn tidlig tiltak
- Jevnlig evaluering av synergien i barnegruppene
- Ansatte har emosjonsveiledningskompetanse

Link til tidlig innsats i Arendal kommune

9. BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

Barnehagen har 7 ulike fagområder:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

«Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforsking og skapende aktiviteter»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 47).

Våre metoder for å ivareta rammeplanens hensikt med fagområdene:
Gjennom hele året jobber vi etter mål fra rammeplanen. Metoder kan være prosjektarbeid eller temaarbeid. I planleggingsprosessen settes det konkrete mål hvor rammeplanen er ivaretatt.
Se progresjonsplanen vår på vår hjemmeside for mer informasjon om fagområdene.

NOTATER:

NOTATER:

Kunnskapsdepartementet. (2017).
Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.
Hentet fra https://www.udir.no